

לאחר הנת' מסכם כ"ק אדמו"ר שליט"א ההלכה למעשה:

פון דעם אלעם קומט ארויס דער דין:

בעת איינער איז אריבערגעפארן דעם קו התאריך אויפן וועגן פון מערב צו מזרח, איז דער פינפטער טאג אין סיון ביי אים דער פופציקסטער טאג פון ספירה – יום־טוב שבועות, בנוגע אלע דינים (א חוץ וואס "זמן מתן תורתנו" קען ער ניט זאגן). און ששה בסיון איז ביי אים (אויב ער איז א בן חוץ־לארץ) – יום־טוב שני של גליות.

און אזוי אויך ווען איינער איז אריבערגעפארן דעם קו התאריך אין דער פארקערטער ריכטונג, פון מזרח צו מערב, איז שביעי בסיון ביי אים יום־טוב שבועות, און שמיני בסיון איז ביי אים (אויב ער איז א בן חוץ־לארץ) – יום־טוב שני של גליות.

פרק א'

הערות בדרך אפשר בהפסק־דין למעשה

א. מ"ש: "אויב ער איז א בן חוץ-לארץ".

צ"ב האם יש בזה הכרעה במח' האחרונים הנ"ל בשער א' פ"ג אי לגבי יו"ט שני, כבן א"י שנסע לחו"ל או בן חו"ל שנסע לא"י, תלוי ג"כ אי דעתו לחזור או אין דעתו לחזור, או דתלוי רק במקום בו הוא נמצא, דבפשטות משמע מהלשון דבן א"י לא יצטרך לשמור יו"ט שני של גליות והוא דינו ככל בן א"י הנמצא בחו"ל ביו"ט שני — ראה בשו"ע או"ח סי' תצ"ו ובשו"ע אדה"ז שם. אך באמת יש לחלק דכאן כיון דבעיקר היו"ט אינו נגרר אחר המקום כיון דתלוי בספירתו וחוגג כמקום שיצא משם א"כ אינו נגרר אחר המקום גם לענין יו"ט שני.

אבל צ"ע בזה לפי הטעם שהביא בשער הכולל ע"פ הקבלה דאין חו"ל כדאי לקבל הארת יו"ט ביום א', וא"כ הגם דאינו נגרר אחרי המקום מ"מ הרי הוא נמצא בחו"ל ושם צריכים לחגוג ב' ימים. ואולי י"ל דכמו דבהשאלת בני ביתו בא"י כ' כ"ק אדמו"ר שליט"א דנוהגים כבן א"י, הגם דבכה"ג דבא עם בני ביתו נוהגים כמקום שהגיע לשם — ראה בזה בתשובות וביאורים בשלחן ערוך לכ"ק אדמו"ר שליט"א ע' 206 (בהוצאת תשמ"ז), וע"כ ההסברה דהגם דקי"ל כהאחרונים הנ"ל דתלוי במקום אבל בכה"ג שהשאלת בני ביתו בא"י הרי הוא נגרר אחר המקום שיצא משם ולא למקום בו הוא נמצא, וא"כ בנדרו"ד כיון דבעיקר היו"ט אין לו שייכות עם המקום בו הוא נמצא ה"ה לענין יו"ט שני.

אך אכתי צ"ע, דהרי אי אפשר לעבור את קו התאריך ישר מא"י ולפני כן כבר ה' בחו"ל, ואם ה' נשאר בחו"ל (לפני שעבר את קו התאריך) עד יו"ט דשבועות לכאן לא היתה סברה אז לומר שלא יצטרך לחגוג גם יו"ט שני (להדעות דס"ל דתלוי במקום), כי הא דממשיך בספירתו אינו משום דנגרר אחר המקום שיצא משם, דזה אינו יסוד הטעם למה ממשיך בספירתו ואינו אלא הסברה דגם בכה"ג דממשיך בספירתו אין הוא היחיד בעולם שיש לו ספירה כזו, אלא דממשיך לספור כמקום שיצא, אלא יסוד הדבר הוא משום דבספירה אינו כפוף לאף אחד וכמבואר בלקו"ש ח"ז ע' 295, וא"כ לפני שעבר קו התאריך הרי הוא ככל אנשי המקום בו הוא נמצא, וכאן איכא דינא דיו"ט שני כיון דתלוי במקום. ואם כן למה ישתנה דינו לענין יו"ט שני כשעבר את קו התאריך. אך לאידך גיסא י"ל כיון דלענין עיקר היו"ט הרי זמנו נקבע ע"י ספירתו דוקא (ולפיכך כשעבר את קו התאריך ממשיך לספור בספירתו וחוגג חג השבועות ע"פ ספירתו) נמצא

דלענין חג השבועות הרי זה תלוי רק בספירת היחיד וכיון דיחיד זה הוא בן א"י אין לו יו"ט שני של גליות.

אך אכתי צ"ע דהא רק זמן החג נתברר ע"י הספירה משא"כ הוי"ת החג וכמבואר בשיחה, וא"כ האם יו"ט שני תלוי בזמנו או בהוי"תו, (דלסברת השער הכולל הרי לכאור' הא דבזה"ז תלוי במקום הוא מפני עצם הוי"תו, וכן י"ל לאחרונים דחלקו בין זמן שקדשו ע"פ הראי' לזה"ז כיון דבזה"ז הוא מפני התקנה), ובפשטות יו"ט שני הוא מפני זמנו דהא כל עיקרו הוא מפני ספק בזמן וגם בזה"ז דהוה משום מנהג אבותינו בידינו הוה ככל הגדרים בעיקר יסודו כמו שהי' בזמן שהי' ספק, אך הרי מ"מ האחרונים הנ"ל חלקו ואמרו דרק בזה"ז הרי זה תלוי במקום, וצ"ע בזה ואיני כדאי להכריע, דהרי יש לפרש דהא דנקט בשיחה בן חו"ל הוא משום דאצלו הדין ברור ואם הוא בן א"י הרי זה שאלה נפרדת מפאת מח' אחרונים הנ"ל, ולא נקט אלא הדין הברור היוצא מהשיחה, וצ"ע.

ב. מ"ש גבי מי שנסע ממזרח למערב: "איז שביעי בסיון ביי אים יום טוב שבועות, און שמיני בסיון איז ביי אים וכו' יום טוב שני של גליות".

כאן לא נקט דינא דאמירת זמן מתן תורתנו, ולכאור' צ"ע בזה, דמצד א' הרי בשביעי של סיון אומרים זמן מ"ת, הגם דמ"ת לענין אמירת זמן מ"ת היתה רק בו' סיון לדידן דקי"ל כרבנן וכמבואר בשיחה, וע"כ צ"ל דהגם דתקנו יו"ט שני דשבועות לא מחמת הספק אלא מחמת שלא לחלק במועדות, הרי תקנוהו ככל יו"ט שני דהוה ספק יום א' מצד גוף התאריך וממילא בעיקר החג הוה כיום א' ככל מהותו (ורק בזה"ז דהוה ספק מדרבנן מקילין לגבי דברים מסויימים אבל בכל הנוגע לעיקר מהותו הוה כיום א'), ולפיכך אומרים גם ביום ז' בסיון זמן מ"ת כאילו הוא יום ו' בסיון, [דהרי גם ענין זה דאמירת זמן מ"ת אינו ענין נפרד ממהות החג, דכאשר ישנה — הרי זה שלימות בגוף החג רק שאינו מעכב ולפיכך כשחל בה' הוה חג הגם דלא אומרים זמן מ"ת, וכמבואר כ"ז בלקו"ש חכ"ב ע' 146 ע"ש], והגם דהחת"ס כתב דכיון דהוא מפני התקנה אית ליי' דין ודאי היינו לענין קדושת יו"ט ואיסוריו אבל לא בנוגע למהות החג, וכדמוכח מזה עצמו דגם לדידן אומרים זמן מ"ת בז' בסיון.

ולפי"ז לכאור' הי' מקום לומר דמ"ש בשיחה (כנ"ל בריש שער ו') דכשחל שבועות בז' בסיון לא אמרו זמן מ"ת, זהו רק בא"י במקומות שהגיעו השלוחים בתשרי, אבל בכל המקומות דאיכא דין יו"ט שני הרי היתה התקנה לומר גם בז' בסיון זמן מ"ת, וממילא לכאור' ה"ה בנוגע לזה שחל יו"ט א' שלו בז' בסיון, כיון שהוא נמצא במקום דאיכא יו"ט ב' אומרים בז' סיון זמן מתן תורתנו, אבל באמת זה אינו, ואין לזה שום סברה,

דהרי אם בעיקר היו"ט בא"י אם הי' חל בז' סיון אין אומרים זמן מ"ת אין
יאמרוהו במקום דאיכא יו"ט ב'. וע"כ צ"ל דיו"ט ב' יש לו דין כעיקר החג
בכל הנוגע לעיקר מהותו, ואם בעיקר החג אומרים זמן מ"ת ה"ה ביו"ט
שני, ואם בעיקר החג אין אומרים זמן מ"ת משום דחל בז' בסיון אין
אומרים גם במקום דאיכא יו"ט שני, ולכאור' כן הוא פשוט.

ולפי"ז צ"ל דמה דלא הזכיר בקטע זה מאמירת זמן מ"ת הוא מפני
דסמך על מ"ש מקודם וכפי המבואר בשיחה. והא דחזר הדין לענין יו"ט
הוא מפני שבנוגע ליו"ט שני איכא בקטע זה חידוש מיוחד שאי אפשר
לברר מקטע הקודם וכמשי"ת באות הסמוך. אך לפי"ז יצא חידוש דגם
לענין אמירת זמן מ"ת יש חילוק בינו לבין תושבי המקום, דתושבי המקום
כיון דלגבי דידם הוה יו"ט שני אומרים בז' בסיון זמן מ"ת ואילו הוא
דאצלו זה יו"ט א' אינו אומר. וצ"ע.

ג. מ"ש: "און שמיני בסיון איז ביי אים וכו' יום טוב שני של גליות".
הנה בלקו"ש ח"ז ע' 286-7 (דשם כותב "הסברה ראשונה" לפני
שהכריע בצדדי הספק הנ"ל בריש שער ג') כותב:

"וממילא אתינן לשאלה שני' איך יתנהג בחה"ש. ונלפענ"ד, אף שהוא
חידוש קצת: כיון דחה"ש תלוי אך ורק בספה"ע, כידוע, הרי על פי
סברה א' הנ"ל, צריך הוא לחוג את חה"ש ביו"ט שני של יהודי
אוסטרליא, והוא אצלו יו"ט ראשון מספק (ולא משום מנהג
אבותיהם) — שמא סברא הא' נכונה. וחג גם יו"ט הא' שלהם מספק,
(אולי הדין כסברה הב'), ולא בודאי. ובמילא סופר ספירה המ"ט
ומניח תפילין ביו"ט א' (עדמ"ש בשו"ע או"ח סל"א), אינו עולה לתורה
בשני הימים וכו'.

ולכאורה י"ל דיחוג גם יום שלישי: דאולי הדין ע"פ סברה הא', וא"כ
יו"ט שני של גליות שלו הוא באסרו של חג של יהודי אוסטרליא.

אבל אינו — וכמובן בקל. דהנה יו"ט שני, אצלנו דבקיאי בקביעא
דירחא, הוא לא משום ספקא דיומא, אלא משום אל תשנו מנהג
אבותיכם. וכיון שגם אבותינו אם היו דרים באוסטרליא לא היו
נוהגין אלא שני ימים הראשונים, כמובן — גם הוא אינו נוהג ביום ג'.
וכמובא סברא כזו לענין הרוצה לצום יוה"כ שני ימים (טושר"ע או"ח
סתר"ד ועוד)."

ולפי"ז לכאור' צ"ב למה פסק כאן במסקנה דיחוג יו"ט שני בח'
בסיון, דלכאור' אין הסברה שכותב שם תלוי כלל בהכרעת צדדי הספק
בגדר ספה"ע, אלא היא סברה לענין יו"ט שני של גליות?

ואולי י"ל בגוף הסברא דתלוי במח' החתם סופר והיד המלך: החתם סופר בחאו"ח סי' קמה כותב דהגם דיו"ט שני של שבועות הוא רק מפאת התקנה שלא להקל במועדות, הרי מטעם זה עצמו הוא חמור משאר יו"ט שני של גליות, כיון שלא מחמת הספק נתקבל מתחילה רק מחמת הגזירה, דומה לשני יו"ט של ר"ה בזמן שבאו עדים מן המנחה ולמעלה, ולפיכך יש לו כח של ודאי, אבל היד המלך (מובא בספר שבע עינים לר"ש קלוגר) סובר דכיון דהוא רק מפני התקנה קיל משאר יו"ט שני (מובאים הדברים גם בהמועדים בהלכה פרק שבועות). והנה כ"ק אדמו"ר שליט"א מביא בלקו"ש בכ"מ את דברי החת"ס ומבאר כמה הלכות ע"פ דבריו [ראה בלקו"ש ח"ד ע' 1030 הערה 26 שמבאר הא דגם בחו"ל אסור להתענות מעיקר הדין במוצאי חג השבועות (ובענין יום טובות בכלל ובדברי אדה"ז סתצ"ד סי"ט ראה בלקו"ש לחג השבועות תשמ"ו) (נדפס בחו"ב בש"ס ח"ג ס"ט)], ושם בפנים מבאר ג"כ עפ"י דברי המג"א בריש סי' תצ"ד ע"ש. וראה לכו"ש ח"ד ע' 18 בהא דמדידה מחמירין יותר מבקשירה ע"ש. וראה בלקו"ש ח"ז ע' 135-6 בביאור עצם דברי החת"ס. ובחכ"ב ע' 120 ע"ש. ולפי"ז י"ל דכאן בשיחה ג"כ אזיל לפי שיטת החת"ס, וכיון דיו"ט שני דשבועות אית בי' דין ודאי, הרי אם רק חל עליו דין יו"ט דשבועות הרי זה חל באופן דצריך לחוג ב' ימים אם הוא במקום שלא הגיעו שלוחי תשרי. משא"כ לסברת היד המלך דכיון דהוא מפני התקנה קיל משאר יו"ט ב', א"כ בודאי אית לי' כל גדר יו"ט ב' דהוא רק מחמת ספק, והיום דכל גדרו אינו אלא מחמת מנהג אבותינו בידינו הרי אזלינן בתר עיקרו, ואבותינו לא היו חוגגים בח' בסיון.

ואולי י"ל עוד בזה דלכאור' בכה"ג דאיכא ספק מעיקר הדין אפשר להקל ביו"ט ב' כיון דהוה ספיקא דרבנן, וממילא אפי' אם נימא רק כדברי החת"ס דיו"ט ב' דשבועות יש לו דין של ודאי מ"מ לפי הסברה הראשונה דאיכא ספק מעיקר הדין באיזה יום הוא יו"ט שלו, ולמעשה חג ב' ימים תו אינו צריך להחמיר, אלא מה תאמר דלצד דעיקר יו"ט שלו הוא ביום ז' ובשבועות צריך לחוג ב' ימים כיון דאבותינו לא היו חוגגים ביום זה אילו דרו שם — אין להחמיר בזה כיון דלמעשה חג ב' הימים שאבותינו היו חוגגים וטפי מזה לא מחייב התקנה. אבל למסקנה דצריך לחוג מעיקר הדין ביום ז' ואז חל לדידו עיקר היו"ט הרי כך הוא גדרו דיו"ט שבועות דצריך לחוג ב' ימים ולפיכך יו"ט שני שלו הוא בח' סיון, ואין זה משנה מה דאבותינו לא היו חוגגים ביום זה, כיון דלגביהם הי' היו"ט בו' וז' משא"כ לגבי דידו. ולאופן זה מוכן יותר הדמיון ליוהכ"פ כמבואר למעין.

תם אבל לא נשלם

הקב"ה יזכנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור

ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתו באהבה